

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
ВЪЗПОМИНАНИЕ В ЗЕЛЕНО

chitanka.info

Учителката идваше заедно с учениците да залесява стари пожарища. Децата — малки, но „печени“ на работа, корави деца, расли и калени в гората — залесяваха добре. За разлика от тях учителката беше градско чедо и на всичко казваше „ела“: и на бора, и на смърча, и на хвойната дори. Докато учениците залесяваха, наметната с една червена жилетка, тя седеше край тях и рееше замислен поглед някъде далече, където бе оставила близки, роднини, а може би — своята любов.

С червената си жилетка и със забрадката си на бели точици, учителката приличаше на великденче, кацнало сред поломените сухи клади в планината, което оживяваше суровата планина със своята женственост и хубост и хвърляше горските мъже в смут и вълнение. Сутрин ние посрещаме учителката. Когато си тръгваше — ние я изпращаме, а след това, когато се връщаме, върху всяко лице падаше сянката на залеза и... копнежът за утрешното залесяване. Така неусетно цялото пожарище беше залесено — за съжаление, преди определените срокове. Тогава учителката изказа едно желание: на мястото, където тя седеше обикновено, върху един изсъхнал пън, да се засади плачуща върба... Ами сега? Откъде да се намери плачуща върба, когато тя в планината не расте? Не може ли с бреза да се направи нещо? С топола? (Имаше тополи в разсадника). Не! И не! Учителката не отстъпи. Тогава пратихме човек на кон до Девин. На другия ден той се върна и донесе една малка плачуща върба. Не беше дори заплакала още (те, върбите, се „разплакват“, като пораснат). Учителката лично я засади — държеше я за върха, докато горският Ради я затъпкваше с подкованите си обуца, а останалите хвърляха пръст. Така учителката засади паметника на своята печал.

Скоро учебната година свърши. „Великденчето“ отхвърча бог знае в коя посока и никой нищо не научи повече за нея. Никой повече не я видя! Но в гората остана една върба на име „Лиля“ (Лиля се казваше и тя). Порасна върбата, ала стана някакво чудо: клоните си тя не изви и не заплака. Боровете ли, съседите, дадоха утеха на върбата? Или вятърът клоните ѝ закали? Или въздухът планински ѝ подействува ободрително? Или може би тъгите на момичето свършиха? Може би...

Друг един спомен често ме вълнува — от Персенк. И там залесяваха момичета. Те всичките бяха от село Лясково, със странни,

звучни имена: Сайфиня, Фреймина, Фатминя, Силвиня... Момчетата копаеха дупки, а момичетата залесяваха. Сред момчетата имаше едно вакло, наречено Вехби, с току-що накъдрен мъх над горната устна, с живи, красиви очи, които мятаха светкавици. А и момичетата не бяха безразлични. Току си шушукаха, току събираха глави, току се мушеха в ребрата или давеха смеха в шепи, за да не разсърдят надзирателя си аго Рамадан, който ги навикваше от време на време:

— Айде, айде!... Айде пак!...

За какво шушукаха немирните момичета? За какво се смееха, какво кроеха? Тогава никой не разбра, но сега знае вече цялото село. Като се покачите сега на „Вълкови лялове“ и погледнете насреща към Перелийца, където се простират младите гори, засадени от ръцете на лясковските момичета, ще видите (ако е есен) нарисувано с жълта брезова шума едно сърце, прободено със стрела и вътре в сърцето написано с едри, ъгловати букви от дървета:

О, ВЕХБИ!

Стрелата е „Вехби“. Сърцето е на някое момиче — решило да запише своите огнени чувства върху мощната зелена панорама.

Лятно време, когато брезите са със зелена шума, надписът изчезва, слива се със зеленината на бориките, но есен това огнено „Вехби“ отново се появява, гори, догаря като свещ, за да остане само следата от сиво-бяла пепел. През лятото и тя изчезва, сякаш свършва се с мъката и спомена, за да избухне огненият порив през есента отново, още по-червен и огнен:

О-о, Вехби! — всяка есен блести като светкавица червеното;

О-о, Вехби! — глъхне този вик в прегръдките на всяка зима;

О-о, Вехби! — възражда се поривът любовен всяка пролет в брезовите пътеки, за да изчезне във вълните на зеленото една любов!

О-о, Вехби!

Подобно „везмо“ от дървета съм виждал и в Стара планина в горите на Рибарица. Не в изсечените, старите букови гори, а в

смърчовите младиняци, засадени от жените. Дали им да залесяват със смърч и те залесявали. Залесявали кротко и покорно, докато на една от тях — тъкачка може би, или жена, или мома, във всеки случай — и артистка, хрумнало да „съшари“ смърча с нещо друго, да направи не скучно зелено покривало, а шарено. Но как? С какво да съшари смърча, когато други фиданки нямало? Имало топола, но къде да смесиш тополата със смърча?

Взели тогава *ларикс* — едно чуждоземно иглолистно, което прилича на бора, но се различава от него по това, че всяка година листата му капят, както на тополата. Зажълтяват, зачервяват се и — капят. Било наредено лариксите да се засадят отделно, но жените вземат, че ги заплитат в смърча като в черга. Идете и гледайте сега. През лятото и лариксът, и смърчът са еднакво зелени, всичко е зелено до припадък. Но идете есенно време и ще видите една чудесна черга, изтъкана от ръцете на жените, с „тигели“ от жълто и карета от червено.

Тъй обикновената, зелената, спокойната, скучната гора получи ритъм — ритъма на сезонните обрати; получи радост и печал — радостта на пролетните пъпки и тихата печал на листопада... Тъй приумицата женска вдъхна на гората женски чувства, като я направи жива и красива.

Затова, когато зашумят горите млади, аз чувам женски гласове... Долавям признания, обещания, заклинания... усещам пориви и чувства. Пулса на човешките сърца!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.